

Još od dolaska islama na ove prostore, muslimani Bošnjaci su po pitanju vjerovanja pripadnici glavnog toka islama (ar. ehlu-s-sunne ve-l-džemā'a, bos. ehli-sunnet), a u parcijalnim fikhskim (obredoslovnim) pitanjima oni slijede jedan od najstarijih mezheba (pravni škola) koji su nastali u islamu, a to je hanefijski mezheb. Dakle, već gotovo punih šest stoljeća Bošnjaci, kao autohtoni evropski muslimani, imaju svoju vjersku tradiciju koja je, i pored toga što je prolazila kroz različite, često veoma teške etape (ratovi, progonstva, okupacije, diktatorski režimi, izolacija od muslimanskog svijeta itd.), ipak uspjela sačuvati visok stepen originalnosti i utemeljenosti u primarnim izvorima islama, Kur'anu i sunnetu (praksi) vjerovjesnika Muhammeda, a.s.

Islamska tradicija Bošnjaka je, zapravo, jedno ogromno iskustvo koje se akumulira dug vremenski period i koje muslimanima ovog podneblja pomaže da, i pored surovosti okruženja i svakojakih teškoća kojima su izloženi, prežive i sačuvaju svoj vjerski identitet. Bošnjaci, kao autohtoni evropski muslimani, imaju jednu prednost u odnosu na druge muslimanske narode: oni na savremenu civilizaciju ne gledaju sa strane, ili izdaleka, već žive u samom njenom središtu i u potpunosti osjećaju njene impulse i njenu narav. To znači da bolje od drugih osjećaju i njene prednosti i njene nedostatke, ali i potrebe. Istovremeno, baštine islam, čuvaju ga i njeguju kao dragocjenost i proučavaju ga s ljubavlju i odanošću u srcu. Nikada nisu odstupili od njegovog općeg toka i skliznuli u sektu, ili ga ideologizirali. Također, nikada nisu podlegli izazovu ekstremizma, radikalizacije i netolerantnosti spram drugog i drugačijeg. Stoga njihovo razumijevanje islama ne samo da ima svoj legitimitet, već je i svojevrsni muslimanski odgovor na izazove ovoga vremena; odgovor muslimana iz "epicentra" suvremene civilizacije; vjerodostojan odgovor, potreban i Istoku i Zapadu, i muslimanima i nemuslimanima. U ovom radu se govori o islamskoj tradiciji Bošnjaka kao svojevrsnom štitu od ekstremnih sektaško-političkih tumačenja islama.

Ključne riječi: *sekte - politika - islamska tradicija Bošnjaka - središnjost - umjerenost*

* * * * *

RELIGIJSKE ZAJEDNICE PRED IZAZOVIMA SADAŠNJICE

Aziz Hasanović

Mešihat Islamske zajednice u Hrvatskoj, Zagreb, Hrvatska

Dugogodišnji rad na vjerskim poslovima u Islamskoj zajednici i nastojanje da se ide ukorak s vremenom navodi me da uvijek iznova preispitujem organizacijski oblik religijske zajednice. Ako polazimo od pojma religija koja pretpostavlja sustav vjerovanja i bogoslužja gdje je Bog u središtu pozornosti time i religijska zajednica mora voditi računa o temeljnim Božjim načelima kojima se rukovodi u svom radu. Da li je to uvijek moguće? Koji su izazovi s kojima se susreću religijske ili vjerske zajednice danas? Kako one gledaju na sekularno društvo i kako sekularno društvo gleda na njih? Koje su dodirne točke religijskih zajednica i sekularnog društva? Da li su one rivali ili partneri? Kako je moguće uspostaviti sinergiju djelovanja? Koliko političko-pravni okviri doprinose radu vjerskih zajednica? Ovo su samo neka od pitanja koja zaslužuju odgovor kroz ovaj rad.

Ključne riječi: *religija - religijske zajednice - sekularizam - sekularno društvo - sinergija - integracija - partnerstvo - izazovi*

* * * * *

PSIHOKULTURA, RELIGIJA I POLITIKA IZ PERSPEKTIVE EMPATIJSKE CIVILIZACIJE I GLOBALNOG MENTLANOG ZDRAVLJA

Miro Jakovljević & Zoran Tomić

*Klinički bolnički centar Zagreb, Klinika za psihijatriju, Zagreb, Hrvatska
Sveučilište u Mostaru, Mostar, B&H*

Religija, politika i znanost predstavljaju fundamentalne izvore vjerovanja, utjecaja i moći. Odnosi između religije, politike i psihijatrije oduvijek su bili pod utjecajem kompleksnih, različitih i vrlo promjenjivih sustava vjerovanja i raspodjele moći. I psihijatrija i religija su povremeno bile u službi politike, ali i njene žrtve. Početak dvadeset-prvog stoljeća odlikuje se revivalom religije i religioznih